
Obsah

Seznam obrázků	viii
Seznam transformačních pravidel	xii
Seznam tabulek	xv
1 Úvod	1
2 O valenci	5
2.1 Valence – pojem a pojetí	5
2.2 České valenční slovníky	10
2.2.1 Slovníky BRIEF a VerbaLex	10
2.2.2 Slovník Slovesa pro praxi	12
2.2.3 Český syntaktický lexikon	12
2.2.4 Slovník VALLEX	13
2.3 Vztah závislosti	17
2.4 Závislostní struktura věty ve FGP	18
2.5 Valence ve FGP	19
2.5.1 Kritérium pro rozlišování aktantů a volných doplnění	21
2.5.2 Kritérium pro rozpoznání obligatornosti a fakultativnosti valenč- ních doplnění	22
2.5.3 Princip posouvání	24
3 Valenční slovník PDT-Vallex	27
3.1 Pražský závislostní korpus (PDT)	28
3.2 Obsah PDT-Vallexu	32

3.3	Heslo valenčního slovníku	34
3.3.1	Vztah dat v PDT a hesel ve slovníku	34
3.3.2	Obsah valenčního hesla	34
3.4	Tektogramatické lema a valence	37
3.5	Valenční rámec a význam	38
3.5.1	Základní kritéria a zachycení významového rozdílu	38
3.5.1.1	Významový rozdíl a různé rámce	39
3.5.1.2	Významový rozdíl při identickém popisu rámce	40
3.5.2	Dvě dimenze rozlišování významu	41
3.5.3	Odlišení základních a přenesených významů	42
3.5.4	Odlišení přenesených a frazeologických významů	45
3.5.5	Některé další problémy spojené s významem	47
3.5.5.1	Vyjádření stavu	48
3.5.5.2	Patiens vs. sémanticky vyhraněné funktoxy	50
3.6	Počet členů rámce	51
3.7	Označování členů rámce	52
3.8	Charakteristiky členů rámce (obligatornost)	57
3.9	Povrchové realizace (formy)	58
3.9.1	Povrchové vyjádření rámce	58
3.9.2	Možnosti povrchové realizace valenčních rámců	60
3.9.2.1	Realizace přímým pádem	62
3.9.2.2	Realizace předložkovým pádem	62
3.9.2.3	Realizace vedlejší větou	63
3.9.2.4	Realizace infinitivem slovesa	64
3.9.2.5	Realizace třídou slov v dané formě	64
3.9.2.6	Realizace konkrétním slovem, frází nebo její částí	64
3.9.2.7	Specifická omezení povrchové realizace slovesa a dalších částí slovesné konstrukce (mimo valenční doplnění slovesa)	65
3.9.2.8	Morfologické lema	66
3.9.3	Zápis povrchové formy ve valenčním rámci	68
3.9.3.1	Zápis povrchové závislosti	69
3.9.3.2	Navazování závislých uzlů	69

3.9.3.3	Zápis slovnědruhových a morfematických vlastností . . .	70
3.9.3.4	Zkrácený zápis pro předložkové vazby	78
3.9.3.5	Zápis analytické funkce	79
3.9.3.6	Alternativy povrchové realizace	79
3.10	Ilustrativní příklady v rámci	80
3.11	Poznámky v rámci	82
3.12	Vznik PDT-Vallexu a anotace PDT	82
4	Diateze	87
4.1	Diateze jako lingvistický jev	88
4.2	Diateze z pohledu valenčních slovníků	91
4.3	Transformační pravidla pro diateze	92
4.3.1	Kompozice transformačních pravidel	96
4.3.2	Přepisovací pravidla pro valenční rámec	98
4.3.2.1	Podmínka přepisovacího pravidla	98
4.3.2.2	Akční část přepisovacího pravidla	100
4.3.3	Obecná pravidla společná pro všechny diateze	103
4.4	Realizace diatezí transformačními pravidly	105
4.4.1	Aktivní (primární) diateze	106
4.4.2	Pasivní diateze	107
4.4.2.1	Pasivní opisná diateze v dějovém významu (passive) .	107
4.4.2.2	Pasivní reflexivní diateze (reflpas)	123
4.4.3	Rezultativní diateze	137
4.4.3.1	Konstrukce <i>mít</i> s participiem trpným, subjektové a nesubjektové (result-sb, result-nonsb)	137
4.4.3.2	Konstrukce <i>být</i> s participiem trpným (result-copula) .	146
4.4.4	Recipientní diateze (recipient)	150
4.4.5	Dispoziční diateze (dispositional)	153
4.4.6	Kauzativní diateze	156
4.4.7	Reciprocita (reciprocal-X-Y)	158
4.4.7.1	Reciprocita a její zpracování jako diateze	158
4.4.7.2	Omezení tvorby reciprocit vs. forma vyjádření	160
4.4.7.3	Reciprocita ve slovníku VALLEX	161

4.4.7.4	Reciprocita v PDT-Vallexu a PDT	162
4.4.7.5	Nové zachycení reciprocit ve slovníku a v anotaci . . .	166
4.4.7.6	Transformační pravidla pro reciprocitu	174
5	Závěr	195
	Summary	199
	A PDT-Vallex	201
	Literatura	215
	Rejstřík	227